

7. Костова Н. І. Прогалини вдосконалення цивільного законодавства. Наукові записки міжнародного гуманітарного університету. – № 18. – 2013 р. – С. 66–69. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sci-notes.mgu.od.ua/archive/v18/26.pdf>

8. Луць В. В. Договірне право України: сучасний стан і тенденції розвитку. Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. – 2009. – № 2. – С. 52-55. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2009_2_12

9. Вишняков О. К. Апроксимація правового забезпечення цивільних майнових відносин в Україні до умов внутрішнього ринку Європейського Союзу: дис. д-ра юрид. наук / О. К. Вишняков. – Одеса, 2008. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/8569>

10. Стефанчук Р. О. Цивільне право України: навчальний посібник. К.: Прецедент, 2005. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ebk.net.ua/Book/law/stefanchuk_tsivpu/zmist.htm

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-92-1-37>

КАМКОРДИНГ ЯК ПОРУШЕННЯ АВТОРСЬКИХ ПРАВ НА КІНЕМАТОГРАФІЧНИЙ ТВІР

Лубчук О. Д.

*аспірантка кафедри інтелектуальної власності,
інформаційного та корпоративного права*

*Львівського національного університету імені Івана Франка
м. Львів, Україна*

Камкординг – один з найбільш поширених видів піратства у кінематографічній сфері. В Україні на законодавчому рівні поняття камкордингу було закріплено після прийняття 23 березня 2017 року Закону України «Про державну підтримку кінематографії в Україні» [1]. Внаслідок прийняття наведеного Закону були внесені відповідні доповнення у Закон України «Про авторське право і суміжні права» [2]. Одним із таких доповнень стало визначення поняття камкордингу як відеозапису аудіовізуального твору під час його публічної демонстрації в кінотеатрах, інших кіновидовищних закладах особами, які перебувають у тому самому приміщенні, де відбувається така публічна

демонстрація, для будь-яких цілей без дозволу суб'єкта авторського права або суміжних прав. До того ж було розширено зміст поняття піратства у сфері авторського права й суміжних прав, зокрема, шляхом включення камкордингу до переліку піратських дій.

Відповідні зміни було внесено й у ст. 176 Кримінального кодексу України [3], яка встановлює відповідальність за порушення авторського права і суміжних прав. Щоправда, закріплення камкордингу в якості одного із кримінально караних порушень не забезпечило остаточного вирішення проблеми несанкціонованого відеозапису кінематографічної продукції в Україні. До того ж на сьогодні явище камкордингу стало доволі поширеною проблемою Інтернет-середовища. Адже, як зазначає Ю.Ю. Симонян, найчастіше мета камкордингу полягає в подальшому поширенні такого запису в файлообмінних мережах Інтернету, що призводить не тільки до зменшення касових зборів в кінотеатрах, але й відображається на наступних продажах таких фільмів на DVD [4, с. 139].

Що ж стосується основних форм, в яких здійснюється піратська діяльність відносно кінофільмів та іншої аудіовізуальної продукції, то серед них виокремлюють дві ключові форми: нелегальне використання кабельних і супутникових передач та виготовлення копій на матеріальних носіях, як правило, у вигляді відеокасет. До того ж за піратського виготовлення відеокасет (аудіовізуальних творів) підпільне дублювання, як правило, здійснюється наступним чином: 1) з 35-міліметрової копії кінематографічного твору, тимчасово одержаної у розповсюджувача або в кінотеатрі кимось із осіб, близьких до прокатника. Така процедура використовується для комерціалізації кінематографічного твору у формі відеокасети, перш ніж її випустить виробник або власник ліцензії, наданої виробником; 2) із законної копії її запису, дубльованої на чистій касеті; 3) з телепередачі, записаної на чисту касету, яка потім дублюється [5, с. 71–72].

Основними ознаками контрафактності аудіовізуальних творів на DVD дисках є: відсутність на поліграфічній упаковці даних про зону території розповсюдження і формат запису, відсутність або невідповідність коду IFPI, коду виробника і коду тиражу на диску, відсутність або невідповідність відомостей про виробника компакт-диска, наявність на диску двох і більше фільмів, низька ціна в порівнянні із законно виданими примірниками [4, с. 139].

До того ж розповсюдження на території України примірників аудіовізуальних творів, а також їх прокат дозволяються лише за умови їх маркування контрольними марками [6]. Щоправда, хоч голографічне маркування сприяло легалізації ринку, існують тіньові схеми, за якими незаконно отримують контрольні марки, зокрема, з використанням

фіктивних ліцензійних угод. Крім того, захисні елементи марки недосконалі, у зв'язку з чим порушникам вдається підробками маркувати контрафактну продукцію [4, с. 139].

На сьогодні в Україні діє некомерційна організація «Українська антипиратська асоціація». Серед основних завдань останньої варто відзначити сприяння правоохоронним та іншим державним органам у виявленні випадків порушення авторських прав, а також сприяння впровадженню та розповсюдженню технічних засобів боротьби з недозволенним або незаконним використанням об'єктів інтелектуальної власності, в тому числі з піратством у кінотеатрах [7]. Крім того, для попередження і виявлення камкордингу в Україні з 2009 року діє Цільова програма по виявленню фактів камкордингу в кінотеатрах України, якою передбачено виплату грошової винагороди особі, яка безпосередньо виявила факт камкордингу в кінотеатрі, в сумі від 1000 гривень [4, с. 138].

В контексті дослідження основних шляхів запобігання камкордингу в Україні заслуговує на увагу також позитивний досвід іноземних держав у цій сфері. Йдеться насамперед про ті країни, в яких діє спеціальне законодавство щодо протидії камкордингу. Так, Конгресом Філіппін у 2010 році було прийнято спеціальний акт про заборону й покарання за неправомірне використання, зберігання та / або управління засобами аудіо– та відеофіксації для несанкціонованого запису кінематографічних фільмів й інших аудіовізуальних творів та / або їх саундтреків у місцях публічного показу [8]. Відповідно до цього Акту будь-яка особа, затримана у процесі використання або ж при спробі використання засобу аудіо- та відеофіксації для копіювання будь-якої частини кінематографічного фільму чи іншого аудіовізуального твору у місці публічного показу, повинна бути засуджена до позбавлення волі на термін від шести місяців і одного дня до шести років й одного дня, та штрафу від 1000 до 17000 доларів. До того ж судді повинні встановити максимальне покарання за такі дії, якщо метою камкордингу або ж спроби вчинити камкординг слугували продаж, прокат або ж інше комерційне розповсюдження копії.

Порівняння статистичних даних щодо вчинення камкордингу у перші три роки після прийняття вищерозглянутого закону засвідчило, що внаслідок запровадження останнього кількість несанкціонованих записів кінематографічної продукції в країні зменшилась на 95 %. В кінотеатрах були встановлені відкриті та приховані засоби протидії незаконній відеозйомці, системи охоронного відеоспостереження, почали застосовуватись окуляри нічного бачення тощо [9].

Враховуючи вищезазначене, зокрема, позитивний іноземний досвід у сфері протидії камкордингу, постає необхідність вдосконалення механізму протидії несанкціонованому відеозапису у кінематографічній сфері в Україні як шляхом посилення контролю за ринком кінопрокату, так і пошуку нових способів запобігання розповсюдженню контрафактних примірників кінематографічної продукції.

Література:

1. Про державну підтримку кінематографії в Україні: Закон України від 23 березня 2017 р. // *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 20. Ст. 240.
2. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 року № 3792-ХІІ // *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 43. Ст. 214.
3. Кримінальний кодекс України: закон України від 05.04.2001 № 2341-ІІІ // *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25-26. Ст. 131.
4. Симонян Ю.Ю. Аудіовізуальні твори як об'єкти піратської діяльності // *Часопис цивілістики. Наук. практ. журнал*. 2012. № 14.
5. Доріс Лонг, Патриція Рей, Жаров В.О., Шевелева Т.М., Василенко І.Е., Дроб'язко В.С. Захист прав інтелектуальної власності: норми міжнародного і національного законодавства та їх правозастосування. Практичний посібник. К.: «К.І.С.». 2007.
6. Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів та фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних: Закон України від 23 березня 2000 р. № 1587– ІІІ // *Офіційний вісник України*. 2000. № 16. Стор. 11. Ст. 653.
7. Українська Антипіратська Асоціація. URL: <https://apo.kiev.ua/>
8. Anti – Camcording Act of 2010 (REPUBLIC ACT NO. 10088). URL: https://lawphil.net/statutes/repacts/ra2010/ra_10088_2010.html
9. Matikas Santos Anti-Camcording Law reduced film piracy in PH-group. URL: <https://business.inquirer.net/69271/anti-camcording-law-reduced-film-piracy-in-ph-group>